

Aantalsmonitoring kamsalamander van start gegaan

Afgelopen seizoen is een start gemaakt met het tellen van kamsalamanders als nieuw onderdeel van het NEM Meetprogramma Amfibieën. Middels fuikjes proberen we om ook voor de kamsalamander een aantalstrend te krijgen. Dat is wenselijk voor deze Habitatrichtlijnsoort (Bijlage II & IV) waarvoor gebieden zijn aangewezen (Natura 2000). RAVON maakt zich grote zorgen om de status van kamsalamanderpopulaties. De verspreidingsstrend laat zien dat het leefgebied van deze watersalamander aan het krimpen is. Mogelijk lopen de aantallen binnen de populaties terug. De salamanderschimmel Bsal kan daarbij een rol spelen.

Geïnspireerd door het meetprogramma in Vlaanderen is gekozen voor een vergelijkbare aanpak waarbij fuikjes worden ingezet om de aantallen te tellen. In onze aantalsmonitoring kamsalamander is gekozen om met zes amfibiefuikjes per water te bemonsteren in de periode 15 april t/m 31 mei. Dit wordt minimaal 2x gedaan, het liefst 3x. Tijdens de bezoeken wordt ook op eitjes gelet. Aanvullend – indien de beheerder toestemt – worden met een schepnet larven bemonsterd om het reproductiesucces vast te stellen (periode 1 juni – 15 juli). Tellingen worden doorgegeven in het NEM Meetprogramma Amfibieën-portaal, evenals de overige waarnemingen van andere amfibieën. Daarnaast wordt één keer per jaar een formulier ingevuld waar de karakteristieken van de wateren worden beschreven. Hiermee kan een zogeheten habitat geschiktheid index (HSI) worden berekend, wat een score is voor de geschiktheid van een water voor kamsalamander. Vanuit deze HSI kunnen eenvoudig verbeterpunten voor een water worden gegeven.

In 2023 is er gestart in 30 telgebieden met de inzet van 426 fuikjes. Door leveringsproblemen van de benodigde type fuikjes was het niet mogelijk iedereen te bedienen die zich had opgegeven. De meeste deelnemers hebben setjes ontvangen voor het volgen van twee à drie wateren per monitoringsronde. Een ronde bestaat uit het plaatsen van de fuikjes einde van de middag/begin van de avond en het ophalen en legen van de fuikjes de volgende ochtend. De resultaten waren erg wisselend qua vangsten. Soms werden enkele of geen kamsalamanders gevangen. Op andere locaties werden verrassend hoge aantallen gevangen, tot wel 98 dieren in twee poelen!

De komende jaren gaan we dit programmaonderdeel verder uitrollen over het land. Daarvoor zoeken we jullie hulp. Het mooiste is om in alle voor de kamsalamander aangewezen Natura 2000-gebieden een telgebied te hebben. Maar ook daarbuiten willen we een representatieve steekproef realiseren. Woon je in de buurt van kamsalamanderleefgebied en het lijkt je wel wat deel te nemen meld je dan aan via de RAVON-website! Voordat je aan de slag kan moeten enkele zaken goed geregeld worden. De belangrijkste zijn toestemming van de beheerder, ontheffing op het verstoren en vangen van een beschermde amfibie en een machtiging op het gebruik van fuikjes.

Zie voor meer informatie, aanmelding en een instructiefilmpje: www.ravon.nl > Doe-mee > Tellen > Amfibieën > Aantalsmonitoring kamsalamander

Edo Goverse, Jelger Herder & Yvonne Radstake

Kamsalamanders, Pesse 22 april 2023. (Foto: Erwin Hooge)